Висновок

на дисертаційне дослідження Проціва Олега Романовична на тему «Генеза публічного управління у сфері використання тваринного світу Галичини» на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25 00.01 – теорія та історія державного управління.

1. Актуальність теми дисертації. Головним завданням сучасного державотворення є підвищення якості управління у розвитку суспільних відносин. Україна поставила собі мету – збудувати демократичну, правову, соціальну державу, докладаючи значних зусиль у питаннях удосконалення управлінської складової та наголошуючи на врегулюванні соціально-економічних, політичних, організаційно-правових відносин. На даний час в країні триває реформа державного управління та місцевого самоврядування, відбувається переосмислення функцій державного управління, яке охоплює широке коло інтересів у виробничій, соціальній та гуманітарній сферах. Суб’єктами його здійснення виступають держава, територіальна громада, громадські інституції, асоціації бізнесу тощо. Проте, на даний час державне управління не набуло ще належної вагомості в упорядкуванні суспільних процесів, не стало рушійною силою перетворень в галузях економіки країни. Це в повній мірі стосується сфери використання тваринного світу – сфера, яка упродовж новітньої історії України та й у радянський період була і залишається збитковою.

Актуальність такого роду дослідження зумовлена необхідністю подолання гострих соціально-державних суперечностей. Виявлення основних функцій, тенденцій, закономірностей і принципів розвитку системи публічного управління Галичини в частині використання тваринного світу вплине на ефективність публічного управління в умовах сучасної України. Реформування суспільних відносин у державі має найбільший шанс бути успішним, коли воно ґрунтується на культуру та традиціях місцевого населення.

У дисертації вирішено такі завдання: виявлено історичні закономірності, філософію та тенденції розвитку публічного управління у сфері використання тваринного світу Галичини досліджуваного періоду; розкрито позитивний досвід вирішення проблеми організації державного регулювання мисливства та рибальства в Галичині (1772-1939 рр.) в контексті соціально-економічного, політичного, гуманітарного розвитку суспільства; з’ясовано повноту та репрезентативність джерельного забезпечення, визначено ступінь наукової

достовірності окремих груп джерел; розкрито вплив груп тиску (громадських організацій, політичних партій тощо) на формування публічного управління.

У дисертаційній роботі Проціва Оленга Романовича обґрунтована роль позитивних та негативних чинників формування та здійснення державної політики в організації мисливства і рибальства в означений історичний період розвитку Галичини. Сукупність вказаних аспектів вказує на її актуальність і практичну значимість.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, базується на здійсненні історичної реконструкції публічного управління використання тваринного зазначеного періоду. Автором сформульовано низку положень і висновків, що становлять наукову новизну та в сукупності вирішують важливу наукову проблему, яка полягає у розкритті ґенези публічного управління у сфері використання тваринного світу Галичини та обґрунтуванні теоретико-методологічних підходів з упровадження його кращих практик в Україні.

Дисертаційна робота складається зі вступу, п’яти розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел. Структура роботи послідовна, логічна й відповідає поставленим завданням. Розділи роботи взаємопов’язані між собою. У першому розділі здійснено огляд історичних джерел висвітлення проблеми використання тваринного світу Галичини. З’ясовано, що джерела Галичини дають спотворене уявлення щодо використання тваринного світу, так як полюванням та рибальством займались особи різних соціальних станів, але лише тогочасна еліта мала можливість висвітлювати дану галузь, що не відображало реальний стан справ.

Автор вказує, що основним джерелом вивчення публічного управління в Австрійській імперії виступає австрійське законодавство: закони, кодекси, декрети (правові акти, постанови органу влади або посадової особи), патенти (законодавчі документи, що видавалися імператором в Австро-Угорській монархії), рескрипти (монарший указ, що мав силу закону), розпорядження Галицького намісництва, розпорядження магістратів міст Галичини, міждержавні угоди, листи тощо.

Другий розділ присвячено розгляду процесу формування правового регулювання у сфері використання тваринного світу, змісту основних нормативно-правових документів того часу.

Значна увага приділена встановленню норм і розмірів оподаткування діяльності в досліджуваній сфері.

У третьому розділі викладено основні засади впливу міжнародних організацій на формування регуляторних механізмів у сфері використання тваринного світу. Дослідник довів, що з метою ефективного використання тваринного світу, починаючи з кінця XIX століття, європейські країни намагались формувати консолідовану державну політику.

У четвертому розділі розглянуто організаційно-правові заходи щодо регулювання використання тваринного світу. Автор виявив, що з метою відстоювання інтересів мисливської та рибальської галузі, громадські організації проводили вдалі іміджеві компанії, ціллю яких був тиск на органи державної влади.

В останньому, п’ятому розділі дисертації розглянуто формування цілісного демократичного впливу на використання тваринного світу, в якому автор обґрунтував перспективи можливого врахування історичного досвіду використання твариннного світу для вдосконалення сучасного публічного управління у цій сфері. Автор проводить думку, що з проголошенням незалежності в Україні з’явилась можливість об’єктивно висвітлити свою історію без ідеологічних нашарувань попередніх тоталітарних режимів.

Дисертація привертає увагу поглибленим та комплексним розглядом проблеми, яка полягає в науково-теоретичному обґрунтуванні особливостей та тенденцій розвитку публічного управління у сфері використання тваринного світу в Галичині, як одного із чинників розвитку екологічної безпеки, виробничої галузі та рекреаційної складової для задоволення потреб суспільства.

Позитивними сторонами дисертації вбачаються також логічний і послідовний виклад суті дослідження, новаторство у вирішенні проблеми, уміння донести у зрозумілій формі зміст наукових результатів.

Отримані результати дослідження дозволили автору зробити ґрунтовні висновки і конкретні пропозиції. Достовірність результатів дослідження підтверджена їх апробацією на міжнародних науково-практичних конференціях, форумах і значною кількістю публікацій.

3. **Вірогідність одержаних результатів.**

Вірогідність наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації на здобуття наукового ступеню доктора наук з державного управління Процівa Олега Романовича забезпечується використанням сучасних наукових методів,

відповідністю методів дослідження його меті і завданням, якісним аналізом значного масиву теоретичного, правового та статистичного матеріалу. Автор аргументовано застосовує історіографію публічного управління у сфері використання тваринного світу Галичини за досліджуваний історичний період (1772-1939 рр.), що дало змогу сформувати складові загальної наукової концепції дисертаційного дослідження щодо реконструкції моделі публічного управління у сфері використання тваринного світу.

Дисертаційна робота має збалансовану структуру, яка дозволила автору досить повно викласти своє бачення вирішення наукової проблеми та аргументувати отримані висновки і сформулювати пропозиції.

Практичне значення викладених у дисертації положень полягає в тому, що в дослідженні на основі історичного досвіду запропоновані практичні рекомендації для певних напрямів використання тваринного світу, які в комплексі дають змогу розв’язати наукову проблему, яка полягає у встановленні ґенези публічного управління у сфері використання тваринного світу Галичини. Це робить їх придатними для застосування у практиці державного будівництва та здійсненні публічного управління галуззю мисливства та рибальства в Україні.

4. **Наукова новизна дослідження**

У роботі вирішується актуальна наукова проблема – розкриття становлення публічного управління у сфері використання тваринного світу Галичини та обґрунтовуються теоретико-методологічні підходи з упровадження його кращих практик в Україні. Вирішення означеної наукової проблеми у дисертаційному дослідженні представлено сукупністю нових історичних, теоретичних та методологічних положень, висновків та рекомендацій, наукова новизна яких полягає, зокрема, в тому, що:

- вперше здійснено цілісний науковий аналіз особливостей нормативно-правового регулювання в сфері використання тваринного світу Галичини, статистичних даних, податкового законодавства виявлено причинно-наслідкову залежність між об’єктивними суспільними потребами і державно-управлінськими рішеннями в межах досліджуваної проблематики;
- удосконалено теоретичні положення науки державного управління в частині висвітлення форм участі громадських організацій в публічному управлінні в сфері використання тваринного світу та встановлено провідні інституції їх реалізації в умовах конкретного історичного періоду (Галицьке

мисливське товариство, Крайове рибальське товариство, Малопольське мисливське товариство, різноманітні рибальські товариства, товариства охорони тварин, діяльність філій товариств на місцях, з'їзди мисливських товариств, мисливців);

- розкрито закономірності формування нормативно-правового забезпечення у сфері використання тваринного світу та його конкретні форми реалізації (закони, патенти, накази австрійських міністерств, ухвали Галицького сейму, магістратів тощо) як основи формування принципів організації та традицій здійснення досліджуваної сфери господарювання.

5. Повнота викладення результатів дослідження в опублікованих працях

Основні положення та висновки дисертаційного дослідження викладені в авторській монографії, 10 монографіях, 22 статтях, опублікованих в наукових фахових виданнях України з державного управління, 20 – в інших фахових журналах, а також у 32-х збірниках матеріалів наукових конференцій та інших комунікативних заходів.

6. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту й оформлення дисертації та автореферату потрібно зафіксувати такі:

- Необхідно звернути увагу на більш чітке й послідовне представлення висновків і результатів дослідження в Анотації роботи – у запропонованому варіанті є неточності;

- Окремо слід зупинитися на фіксації автором історичних рамок предмету дослідження. В основному вони визначені як період з 1772 р. по 1939 р. Тому недоречно вживати у цьому контексті як «початку XX століття», так і «під час Першої та **Другої** світових воєн» (стор. 8).

- Логіка структурування завдань і їх формулювання вимагають уточнення, вони не повністю відповідають послідовності викладу матеріалу. Так, завдання «розкрити особливості нормативно-правового регулювання у сфері використання тваринного світу» стоїть сьомим у списку, а відповідний матеріал розміщений у другому розділі;

- Рубрика «уперше» розкриття накової новизни роботи містить 4 пункти, проте їх зміст слабо корелюється із визначеними предметом, метою та завданнями дисертації. Формулювання бажано доопрацювати і скоротити;

- Потрібно послідовніше виокремити державне управління та публічно-управлінський вплив на досліджувану сферу. Це стосується структури 3 і 4 розділів, їх змістовного наповнення, а також окремих формулювань тексту;

- У значній частині тексту дисертації домінує описовий (фактологічний чи наративний) стиль викладу матеріалу, мало узагальнень та висвітлення питань на теоретичному рівні (для прикладу у п. 3.3 та інших);

- Назва параграфу 4.5 «Критерії діяльності органів публічного управління у сфері використання тваринного світу» не відповідає змісту, оскільки тут йдеться про деталі продажу продукції тваринного світу (від оленів, кабанів і до птахів, і, навіть, слимаків), але нічого не сказано власне про критерії. Варто зазначити, що підрозділ має надмірний обсяг у 60 сторінок;

- Потрібно звернути увагу на дотримання узагальнюючого стилю під час формулювання висновків до підрозділів. Так, висновок до четвертого розділу має 9 пунктів і займає 5 сторінок. Проте в ньому неповно представлені сформульовані у назвах параграфів і розкриті у їх змісті положення;

- Загальні висновки до роботи теж мають забагато емпіричного матеріалу, носять описовий, а не узагальнюючий характер. Зокрема 9-й висновок;

- Обсяг роботи без додатків і літератури становить 469 сторінок (з додатками більше 600), що перевищує допустиму верхню межу докторських дисертацій. Потрібно скортити за рахунок змісту і особливо додатків, які мають виключно історичне значення.

- У роботі фактично відсутні рисунки та таблиці, їх формування могло б сприяти структуризації та класифікації емпіричних даних.

- Автору варто також рекомендувати уважніше віднестися до тексту роботи, оскільки багато стилістичних помилок (повторів тощо) та здійснити професійне редагування.

7. Загальний висновок:

Виконана дисертаційна робота є самостійним, актуальним і практично значимим дослідженням з вирішення актуальної наукової проблеми державного управління – розкриття історичного досвіду публічного управління у сфері використання тваринного світу Галичини та обґрунтування його значимості для сучасного розвитку управління у вказаній сфері в Україні.

На основі викладеного можна зробити висновок про те, що докторська дисертація Проціва Олега Романовича «Генеза публічного управління у сфері використання тваринного світу Галичини» виконана за спеціальністю 25.00.01 – теорія та історія державного управління і може бути рекомендована для подальшого проходження до спеціалізованої вченої ради за

умови, що буде здійснене серйозне доопрацювання, зокрема належне реагування на вказані зауваження і взяті до уваги поради та рекомендації.

Фахівець-експерт:

доктор наук з державного управління, професор,
заслужений працівник освіти України,
завідувач кафедри державного управління
Львівського регіонального інституту
державного управління Національної академії
державного управління при Президентові України

Петровський П.М.